

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za en mesec 1 glđ. 40 kr
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za en mesec 1 glđ. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Oznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 241.

V Ljubljani, v petek 21. oktobra 1892.

Letnik XX.

Zavednost — ali dresura?

Vsa čast vrhim kmetovalcem, sedečim v zastopih občin, a mi po vsej pravici dvomimo, da bi tem možem njih obilni poljedelski opravki dopuščali toliko časa, da bi bili zamogli pazno spremljati tok naše domače politike. „Slov. Nar.“, 15. oktobra 1892.

Misléč narod hočemo imeti; mož, ki so si borb svojih javnih, političnih dejanj uprav tako v svesti, kakor so si svojih zasebnih; mož, kateri bodo svoje dolžnosti vršili res kot možje in ne kot otroci, katere bo gnala na volišče vest, prava, živa krščanska vest, ne pa pest, ki se javlja sedaj na toliko načinov, mož, kateri bodo z zavednostjo ločili slab časnik od dobrega in vedeli vzrokov za to zajetih iz temelja našega in njihovega — iz krščanskih načel.

Do te vzgoje, do tega vrhunca samostojnega izobraženja imajo ljudje pravico, zato ker imajo dolžnost, vršiti po vesti svoji tudi politična dejanja. Še več: dolžnost imajo, da se pouče o vsem potrebnem, kakor hitro se zavedajo svojih pravic. Liberalizem jim tega pouka ne bo dal; on je v svojem bistvu sužilec za narod; liberalizem osvobaja in emancipuje samo zvite bogatine in izvedene lupte; prostega ljudstva liberalizem nikdar ne bo osvobodil, marveč nasprotno, razkrojil je bo, odtrgavši mu jedinstvene vezi, v lačen, k vsemu sposoben, razdivjan proletarijat.

Sansculottes — „brezhlačniki“ so najlepši in strogo dosledno dovršeni akademiki — liberalne šole. Zato je dolžnost vseh, kateri se še držé krščanskih načel, ustaviti se temu z vsemi silami. „Brezhlačnikov“ si iz našega naroda liberalizem za svoje krvave igrače vzrejati ne sme. — Zato pa treba zavednosti o pravicah, javnih nazorov o položaju, o zgodovini pravic, katere daje moderna država svojemu članu, — sicer bo kmalu vse zastoj!

Duhu časa niso več prikladni dokazi, ukazi ali vodila, ki se pri tem opirajo le na avtoriteto. Ljudje so že toliko „zavedni“, ali bolje: toliko „liberalni“, da želé čisto že vedeti: zakaj; in koder še ni tako, brez dvojbe za kratko pride. Mi moramo imeti pred seboj modernega človeka, potem bomo lahko prigodili njegovemu duhu svoje postopanje. Nekaterim, ki so bili pred časom še vodniki, še prvaki, je prerastel nov čas, njihove stare „konservativne“ ideje, in čudom in z nepričakovano bolestjo so spoznali nakrat, — da nimajo ljudij več za seboj, da so sami. Prepozno je bilo!

Prav tisti, ki so od nekdej vodili ljudstvo, so poklicani, voditi ga še dandanes, samo način je drugačen. Sedaj bodi način — pouka; dajmo ljudstvu idej, učimo je misliti in prav tako bomo zmagali, kakor nekdejs samo avtoriteto! Služimo resnici vselej, a služimo jej, kakor zahteva čas!

Mislečega ljudstva, samostojno zavedajočega se svojega časa in svojih pravic in dolžnostij v njem, že zaradi tega potrebujemo, ker se lahko primeri, da kratkovidnost ali zaslepljenost ravno nasprotno prične vplivati s svojo avtoriteto, nego bi morala. Ne slepimo se! Tudi nekateri duhovniki so bili tako nesrečni, da so v liberalstvu iskali spasa, in še — so! Če prav ljudstvu tega ne bi povedali, saj spozna samo prav to resnico, in tako se dogaja, da dušnega pastirja volji in nazorom popolnoma nasprotno pojave katoliške zavesti opazujemo že v naši deželi. Odkod to? — Mož resnice, je naš odgovor.

Pouka o vsem dajmo svojemu ljudstvu, tudi o dolžnostih in pravicah, ki jih imajo nam nasproti! Zato pa je sveta dolžnost nas vseh, da poučujemo sedaj ravno na konkretnih slučajih, da je liberalizem mej nami, da se ta liberalizem pogubno in škodljivo razvija, da nam žuga, pokončati vse, kar je kdaj dičilo Slovence. Pravico ima vsak prostak, da

izvé te resnice, in sicer neugovornljivo pravico. Vzgojevalci njegovi pa imajo vsled tega dolžnost, poučiti ga v teh stvareh. Pravico ima, zvedeti, koliko podlosti, koliko nakopičene nesramnosti, koliko sebičnega zavijanja uporabljajo liberalci drugod in doma, da bi slepili ljudstvo. Zato mu povejmo, dokazimo to! Mi se bojujemo za resnico in resnico učimo; samostojnih mislecev hočemo v narodu; nasprotniki pa se bojujejo — za se in potrebujejo z lažmi, obrekovanjem in najostudnejim opraviljanjem izdresirane, umetnorazdivjane množice. Tudi najnovejši dokazi tega nesramnega rovanja proti škofu ljubljanskemu ne smejo ostati narodu tuji. Zato pozdravljamo dohajajoče udanostne izjave: v dokaz so nam, da marijonetam ni mesta mej narodom našim. Dokaz so nam, da nadarjenega in nepokvarjenega našega ljudstva ne bo premagala — politična strast, marveč — politično prepričanje, vsajeno v krščanskih načel plodnem temelju. Pričajo nam, da naš kmet vkljub obilnim poljedelskim opravkom pazno spremlja tok naše domače politike ter ga hvala Bogu — dobro razumeva. Liga + 12.

Res postalićae.

(Izvirni dopis.)

II.

Bodimo odkritosrčni in pravični! Priznajmo vsi brez izjeme, koliko da se je storilo baš pod gosp. Pokornjem osobito za našo Ljubljano v poštini zadevah.

Reorganizovalo se je v tej dóbi na ljubljanski glavni pošti temeljito in strokovnjaško vse od prvega uradnika do zadnjega sluga, od najvišjega do najmanjšega urada, in sicer vse le na korist gg. uradnikov in ljubljanskega prebivalstva sploh.

Zloben mora biti tisti, kdor nima priznanja vzglednemu uradovanju na ljubljanski pošti v vsakem oziru, tudi v narodnostnem, kajti ondi se ne pozná strankarstva, temveč le pravica in dolžnost.

LISTEK

Zločin na porušenem mostu.

(Francoski spisal Jean Grange.)

(Konec.)

Zasledovanje za tatom in morilecem je bilo brezvspešno. Za mesec na to izselim se v Sicilijo, kjer bo podnebje, kakor mi je zatrjeval zdravnik, kaj dobro vplivalo na zdravje žene moje in obeh hčerk. V Palermi sem prebil šest bolestitih let. Žena moja, kakor se mi je dozdevalo, je uganila, če ne vse, vsaj nekaj. Umrla je s trpkim pogledom náme; Obe hčerki preselili sta se kmalu za-njo v večnost. Da bi vest svojo nekoliko oglušil in utešil, lotil sem se gospodarskih in finančnih špekulacij; srečo sem imel pri vseh podjetjih. V kratkem bil sem imovitejši, nego pred upadkom Rivestove in Andrieuxove banke.

Ni treba poudarjati, da mi to imenje ni dalo ni radosti ni prejšnje zadovoljnosti. Parabljal sem pa svoje imenje radodarno v korist siromakov, cerkvá, šol in bolnišnic, v obče za raznotere dobre namene krščanske blagotvornosti in darežljivosti. Toda čudno! Ljudje so sicer prejimali do-

brote in darove, ali prave hvaležnosti mi niso skazovali. Menda so slutili, da so ti darovi, te dobrote nedostatna odkupnina za kake zločine. Samo v dveh ali treh slučajih se mi je izkazala hvaležnost, koje sem pa odklonil, kajti vest mi je očitala, da je nisem vreden! Borak iz čiste roke ima večjo veljavo, večjo vrednost, nego zakladi iz zločinskih rok!

Pot me je privela slučajno v Saint Vital, kraj mi je ugajal in se mi omilil. Nastanil sem se v tem mestecu ter trudil v vsacem oziru, njega stanovnike obsipavati z dobrotami. Moči me zapuščajo; čutim, da smrt že steza koščeno svojo roko po meni. Oj, da bi prišla, kmalu prišla póme, kako blaga rešiteljica bode meni blede žena! Dobro mi došla!

S tem je bil rokopis pri kraju. Čitatelj in poslušalec se molé razidejo.

Dan na to je bil pogreb, sicer dostojen, a priprost, vsaj tacega si je želel pokojnik v oporoki. Svetovitalci so se dokaj čudili, da krste niso položili v grob, kakor je to običaj na Francoskem, — župan, mirovni sodec in občinski odborniki. Ti prvaki — šepetali so ljudje — bi bili vendar morali skromno to čast izkazati možu, koji je mestecu volil 500.000 frankov. Volilo je bilo vsprejeto; mi-

noli so dnevi, meseci, in gospod Rémois bil je kmalu — pozabljen!

Dobrotljivi Bog naj se spomni v neskončni usmiljenosti svoji njegove duše! A. S.

Živela zavednost!

Radikalci švicarski, smrtni sovražniki katoličanstvu, nezmožni po javni, častni poti na bojnem polju premagati katoličane, sklenili so, umoriti zavratno njih voditelje: Siegwarta Müllerja, Leu-a in Meyerja, posebno ker so se po njih prizadevanju jezuitje tudi v Lucernu naselili in verske šole osnovali. Izvršili so podlo svoje nakano. V jutro po noči od 19. na 20. julija 1845 so našli Leu-a zavratno umorjenega v — postelji. Imel je komaj 35 let. Stojéč tedaj ob grobu tega svojega junaškega soborilca za katoličansko idejo, je govoril mej drugim Siegwart Müller:

„Bratje, moramo biti pripravljene darovati kri svojo in življenje za vero, svobodo in pravice svoje. Korupeija razširjevana od brezbožnega tiska, od brezverskih učiteljev, od mladega duhovstva, vzgojenega po protikršćanskih načelih, razširjevana od nebrotnih krčem, od ljudij sovražnih Kristusu in domovini, da, od vladnih uradnikov samih, ta kupa upcija se je že globoko zajela.

publiko le vsprejeli. S tem je hotel minister udariti katoliško stranko. — V prvi seji se je zbornica pečala z dogodki v Carmaux u. Debata je bila huda, od obeh stranij se je napadala vlada. Radikalci so zahtevali, da se premogovnik podržavi, zmerni republikanci in monarhisti so pa očitali vladi, da proti delavcem ni pokazala dovolj eneržije. Ministerski predsednik je očital zbornici, da je vsega kriva. Ko bi bila rešila o pravem času zakon o razsodiščih za razpore mej delavci in delodajatelji, bila bi vsa stvar že poravnana. Ministerstvo bi bilo ta dan gotovo palo, da ni baron de Reille naposled v imenu premogovske družbe izjavil, da je pripravljena, stvar prepustiti kakemu razsodišču. Nato so se umaknili vsi predlogi. Ker ni prišlo do nobenega glasovanja, se je vlada obdržala na krmilu.

Nemčija. V Nemčiji še vedno vso pozornost ná-se obrača vojaška predloga. Cesar hoče na vsak način, da se pomnoži brambena moč države, in govori se, da bode razpuščen državni zbor, ko bi se dosti upiral.

Izvirni dopisi.

Iz Doba, 17. oktobra. Poročali ste, g. urednik, že svojim naročnikom o javnem shodu „Katol. pol. društva“ v Dobu. Izvršil se je ta shod nepričakovano sijajno; mnogobrojna množica duhovskega in svetnega stanu, mej temi nekateri prav odlični razumni možje so ga počastili s svojo navzočnostjo.

Naši naprednjaki, teh se tudi pri nas ne manjka, so hoteli ta shod ali popolnoma preprečiti, ali pa vsaj odrekati mu vsak pomen. Porabili so zato vse liberalne fraze: s tem shodom se bode razširil le razpor, politika nima z vero nič opraviti, „Katol. pol. društvu“ za vero ni mar, pač pa za vse kaj drugega itd. Ker se je navdušenje za shod pri vsem tem le množilo, izmislili so drugo zvijačo. Prav po farizejsko so naznanili e. kr. glavarstvu v Kamnik, da v Dobu razsaja griža, vročica, torej se na noben način ne sme dovoliti v Dobu javen shod, utegnili bi se s tem, kužna bolezen le še bolj razširiti in raznesti. Bili so se pa le, da bi društvo ne zaneslo v njih tabor katoliških načel.

Ker je pa vkljub vsem spletkam „Katol. politično društvo“ v Dobu le zborovalo, zato so se znošili pa v svojem glasilu „Slov. Narodu“, ki kaj rad odpre vsacemu svoje predale, ki hoče udrihati po konservativcih. V dopisu iz Doba z dne 15. okt. prinesel je „Sl. Narod“ poročilo o našem shodu.

Ne zdelo bi se mi vredno pečati se s tem poročilom, ko bi ne mrgolelo v njem polno neresničnostij, lažij in zavijanij. Ko bi hotli poslati popravek, morali bi napraviti toliko „ni res“, kolikor je stavkov. Samo nekaj lažij omenim tukaj.

„Narodu“ se poroča, da se je udeležilo shoda 400—500 ljudij, ko je bilo vendar samo v notranjih prostorih več kakor pet sto ljudij, potem jih je pa še zunaj stalo malo da ne polovica toliko, kljub temu, da je silno deževalo. Veliko je moralo ljudij oditi, ker niso dobili prostora. Duhovnikov je videl „Narodov“ poročevalec 6, mi pa smo jih našli 14.

Vse to bi še odpustili dopisniku, mogoče, da je on napačno videl, vsak se lahko zmoti, posebno pa še on. Če pa trdi da je g. dr. Šusteršič rekel, da se je na banketu v Ljubljani menda 70 naprednjakov zbralo, je to debela laž, ki nam jasno kaže, koliko resnični so naprednjaki. Vselej in povsod lahko dokažemo s pričami, da je g. govornik rekel: s t o i n s e d e m d e s e t. Gospod doktor mora biti naprednjakom posebno trn v peti, ker se toliko zaletujejo vanj in tako zavijajo njegove besede. Pomankljivo je poročilo dopisnikovo, kako sodi gospod doktor o politiki mladočeški. On se je izrazil na shodu, da za nas Slovence je taka politika pogubna, če bi bila tudi Čehom koristna, ker potem smo Slovenci osamljeni in izročeni Nemcem na milost in nemilost.

Neresnično je tudi, kar „Narod“ trdi, da je g. And. Kalan govoril o višji deklinski šoli; res pa je, da imenovani gospod o tej stvari ni spregovoril nobene besede.

Najslovesneje pa oporekamo dopisniku „Slov. Naroda“, ko trdi: „V obče pa je bilo mnenje: Čemu nas sem vlačijo, ko nam že v cerkvi vse to pripovedujejo.“ To je le dopisnikova laž. Resnica pa je, da je šel le en glas iz ust naših verno katoliških mož: Kaj tacega v Dobu še ni bilo, lepi so bili govori, resnice so gospodje govorili. Akoravno je trajalo zborovanje tri ure, pa bi jih radi še poslušali. Za dopisnika in njegove somišljenike je bil shod še posebno potreben, ker ravno oni ne gredo v cerkev in torej tudi ne slišijo, kaj gospodje pridigujejo. Toda tisti, ki so bili shoda najbolj potrebni,

se ga niso hoteli udeležiti, akoravno je bil shod vsakemu odraslemu možu odprt, ne pa, kakor trdi dopisnik, da „posvetno razumništvo (?) ni smelo v prostore“. Poslalo je to „posvetno razumništvo“ samo svoje oprode, da lažje potem po svetu trosijo laži.

Kar čenča dopisnik o prostorih, v katerih je zborovalo društvo, je neslana šala, katero prav radi dopuščamo našim naprednjakom. Prostorji so bili tako dobro izbrani, da jih pri nas v celi okolici ni primernejših za tak shod. Vrh tega bili so tako okusno ozaljšani, da bi se tudi naprednjaki ne sramovali v njih zborovati, če bi jim bila dana le taka prilika.

To naj zadostuje, da spozna vsak, kako zanesljive (!) dopisnike ima „Slov. Narod“. Ubogo slovensko razumništvo (?), ki mora čitati take bedastoče in laži!

Iz goriških Brd, 19. oktobra. (Birmovanje in cerkveno posvečevanje.) Ta mesec vrši se v ločniškem dekanatu kanonična vizitacija. Začelo se je 9. t. m. v starodavni, nekdanji čisto slovenski župniji ločniški. V Ločniku samem je med 2300 bivalci gotovo nad 700 slovenskih, kateri imajo v celem letu eno samo slovensko pridigo, in sicer sv. Rešnjega Telesa dan, ko se tamošnje slovesne procesije udeležé tudi drugi dve veliki slov. duhovniji z dušnimi pastirji vred, kateri štejeti skupaj nad 3060 duš.

Pa še ta edini spomin nekdanjega čisto slovenskega pastirovanja hoče neka laška stranka zatreti. Posebno letos so bile njene agitacije tako strastne, da se javna služba božja in slovesna procesija sv. Rešnjega Telesa dan motila. Zato so bili te dni po dolgi preiskavi nekateri teh nemirnežev z denarnimi globami kaznovani. Pa to jim še ni dovolj.

Goriški „Corriere“, ki si je te dni zraven pečata židovstva še pečat krivoverstva vžgal z javno izjavo, da on ne veruje v papeževo nezmotljivost, hotel je tudi za kanonično vizitacijo vprizoriti demonstracijo. Po njegovi želji naj bi bili ločniški Lahi premil, knez nadškofu se predstavili in potožili, kako „strašne krivice“ jim dela duhovščina njihova, katera jim je trn v peti, ker je slovenske krvi in tega do zdaj še ni zatajila.

Ali zgornja želja se goriškim krivoverškim umazancem ni izpolnila; o deputaciji iredentovski menda ni bilo pred knez nadškofom ne duha ne sluha. Pa tudi premil, knez je dejanjsko dokazal, v pričo polne cerkve slovenskega in furlanskega ljudstva, da priznava slovenskim ovčicam nekdanji čisto slovenske župnije ločniške še vedno pravico njih materinega slovenskega jezika v razlaganju božje besede. Zopovedal je namreč, da naj se birmanci po duhovnijah razdelé. Tako razdeljene jih je potem izpraševal iz krščanskega nauka, Slovence v slovenskem jeziku, Furlane pa v njih govoricu.

Ne le iz slovenskih duhovnij otroci, ampak tudi oni iz Ločnika samega, ako je na Slovence ali Slovenko zadel, vprašal jih je v slovenskem jeziku. To je pač očiten dokaz, da tudi višji pastir sam še celó svojih škofovskih dolžnostij drugače izvrševati ne more, kakor le s pomočjo jezika, katerega ljudstvo govori.

Ni li to dokaz, da cerkev katoliška, katera ljubi z enako ljubeznijo vse narode, varuje in brani tudi naše narodne pravice, če bi nam jih tudi vsi drugi hoteli kratiti?

Naš prevzvišeni ravna po gestu, katero je pravo, katoliško: Vsakemu svoje!

Drugi dan, 10. t. m., je bilo birmovanje v Moti. Potem je knez nadškof po kratkem odmoru 14. t. m. zvečer šel v vikarijat Medano nad Kermynom. Po prizadevanju za lepoto hiše božje vnetega g. vikarja Fr. Smrekarja so medansko vikarijsko cerkev vso predelali in z lepo ornamentiko pa fresko-shkami ozaljšali, da je zdaj res prav lepa. Kakor svetogorsko svetišče, tako spričuje tudi zdaj medanska vikarijska cerkev o sposobnosti in nadarjenosti mladega slikarja Del Neri-ja. To cerkev z glavnim altarjem je prevzvišeni knez nadškof Alojzij v soboto 15. t. m. posvetil. Prelepi in ganljivi obredi trajali so od 7. ure do poldneva. Potem bilo je še le birmanje kakih 140 birmancev in za njim kanonična vizitacija.

Obilica duhovščine, bilo jih je vseh skupaj 18, ki je vzhle deževnemu vremenu prejšnjega dne, kakor tudi vzhle sobote, vendar le se okolo svojega ljubljenskega nadvladike zbrala, poviševala je dokaj slovesnost posvečevanja in birmovanja. Ob enem pa tudi kaže, da je duhovščina briška v lepi slogi med seboj in v ljubezni udana svojemu nadškofu. Zve-

čer se je prevzvišeni odpeljal v bližnjo župnijo slovensko, kamor ga je spremljal g. dekan Filipič z mnogo drugo gospodo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. oktobra.

(Udanostne izjave.) Zopet danes imamo zabeležiti nekaj krepkih občinskih izjav zoper napade liberalnih slovenskih listov, s katerimi ti skrunijo čast in veljavo naših škofov. — O b e i n s k i o d b o r v G o r j a h je odposlal svoiemu škofu to-le izjavo: „Z žalostjo opažamo že dlje časa, posebno pa od I. katoliškega shoda sem, kako tako imenovani naprednjaki napadajo Vašo čast, sumničijo Vaše namene, ovirajo Vaše delovanje in Vas naravnost imenujejo sovražnika našega naroda! — Premilostni, Vi ne potrebujete, da bi Vas kdo zagovarjal, vsaj Vas zagovarja Vaša čista vest; ali zvedó naj usprotniki, da tukaj drugače mislimo, da tako ravnanje obsojamo in da se z Vami ter z načeli prvega katoliškega shoda zlagamo. — V tem, da Vas svojega višjega pastirja in od Vas nam poslani duhovnike poslušamo, imamo poročstvo svojega zveličanja; menimo pa, da tudi v časnem in narodnem oziru ne bo naša škoda, ako hodimo za našo, ne samo za vero, ampak tudi za narod in njegov jezik vneto duhovščino. Podpisani: Jakob Žumer, župan; Vinko Jan, Jož. Čerin, Mih. Zupan, Fr. Bancej, občinski svetovalci; Lor. Dešmar, Bl. Kunstelj, Jož. Zupan, Jan. Pristov, Val. Hudovernik, Mih. Zalokar, Jurij Vidic, Jan. Hudovernik, Greg. Svetina, Val. Pretnar, Greg. Svetina, občinski odborniki.“ — Ž u p a n s t v o S t r a ž i š č e p r i K r a n j u je oddalo tako-le izjavo: „Liberalni, brezverni listi neprenehoma na surov način napadajo, sumničijo in obrekujejo Vašo prevzvišeno osebo. Podpisani občinski zastop odločno obsoja in obžaluje tako neosnovano postopanje ter izraža prevzvišenemu svojo verno pokorščino, globoko udanost in neomejeno spoštovanje. Vaši nauki so nam vsikdar vodila za naše zasebno in javno življenje. — Podpisani: Fr. Sifrer, župan; Luka Šmit, Fr. Porenta, Fr. Rozman, F. Rozman, Jak. Bajželj, Tine Benedik, Jernej Tepina, Jan. Križnar, Al. Kero.“ — Slava občinama v Gorjah in v Stražišču pri Kranju! Nju zavednost jima je pred svetom največja čast!

(Dvorni svetnik baron Hein) pride prihodnji teden v Ljubljano, da prevzame vodstvo tukajšnje deželne vlade.

(Serenado) prirede jutri zvečer ob 9. uri preblagorodnemu gospodu baronu A. Winklerju v slovo vsi slovenski pevci narodnih pevskih društev pod njega stanovanjem na Turjaškem trgu. Peli bodo nastopne tri komade: „Avstrija“, „Jadransko morje“, „Danici“.

(Telegrami podružnice sv. Cirila in Metoda ter Svetčev banket.) Z ozirom na dopis v „Slovencu“ z dne 18. oktobra 1892, št. 238, pod naslovom: „Telegrami podružnic sv. Cirila in Metoda ter Svetčev banket“, prosiva temeljem § 19. tiskovnega zakona, da se v naslednjo številko „Slovenca“ sprejme sledeči stvarni popravek: 1. Ni res, da so bili za telegram podružnice sv. Cirila in Metoda na Svetčev banket samo trije. Temveč res je, da so se za rešeni telegram izjavili razven prvomestnika vsi odborniki, in sicer deloma ustmeno, deloma pismeno. 2. Res je, da blagajnik in tajnik namestnik telegrama nista podpisala, ker na telegramu sploh ni bilo podpisa nobenega odbornika, vendar pa sta oba gospoda, prvi ustmeno, drugi pa pismeno tajniku nasproti izjavila, da sta z omenjeno telegrafično izjavo zadovoljna. Telegram je bil torej odobren od petih izmed šestih odbornikov, oziroma članov podružničnega načelnštva. — Novo Mesto, dne 20. oktobra 1892. — Simeon pl. Sladović, namestnik prvomestnika podružnice sv. Cirila in Metoda. — Otmar Skale, tajnik podružnice sv. Cirila in Metoda. — Dostavek vredništva: Gospoda, ki sta nam doposlala ta popravek, bi se lahko oprostila tega praznega dela. Vsak človek namreč, ki pozna društveni zakonik, vé, da sklepe društva kateregakoli izvršuje jedino le predsednik. V tem slučaju pa niste imeli ni odborove seje, torej nobenega sklepa, in predsednik s tem ni bil zadovoljen, torej ste imeli pravico, le v svojem imenu, ne pa v imenu podružnice sv. Cirila in Metoda poslati svoj telegram. Ako ste torej v imenu podružnice telegrafovali, bilo je Vaše postopanje nepravilno. In zoper nepravilnost Vašega postopanja Vam nič ne pomaga tudi — sto popravkov.

(Pouk modroslovja v ljubljanskem semenišču.) V smislu okrožnice Leona XIII., ki priporoča poučevanje modroslovja v lasti bogoslovcem, uvel se je ta pouk tudi v ljubljanski bogoslovnici. Predavanje v modroslovju je prevzel č. gosp. dr. J. E. Krek.

(Umrli) je včeraj zjutraj v Gradu g. Kristof Kandut, kn. šk. konsistor. svetovalec in bivši župnik stolne cerkve v Mariboru, po daljši bolezni v 63. letu svoje starosti. N. p. v m.!

(Razpisane se župnije) ljubljanske škofije do 13. novembra 1892: Banja Loka, Janče, Nova Oselica, Stara Oselica, Zgornji Tuhinj, Cerklje pri Krškem in St. Lovrene ob Temenici.

(Osebna vest.) Č. g. Vincencij Vidergar je nastavljen za kapelana v Horjulu.

(Slovensko gledališče) je bilo sinoči dobro obiskano. Predstavljal se je že znana Zajčeva melodična opereta „Mornarji na krov“, o kateri smo že lani obširneje govorili. Tudi burka „Bratranec“ je občinstvu ugajala.

(Prvi sneg.) Danes popoldne je začel naletavati v Ljubljani in okolici prvi sneg. Vreme je že nekaj dnij jako hladno, da je zimska suknja prav prijetna.

(Z Radovice) se nam piše z dne 20. oktobra.: Nocoj je bližnje Gorjance sneg pobelil. Zdaj ob 9. uri sije prijazno sonce, katero bo prezgodnjemu gostu potni list podpisalo z naročilom, da ga ni treba tako hitro zopet k nam, kajti na polju imamo še dosti dela, repa, korenje in zelje še raste, nastilja še nismo spravili in drva so še v Gorjancih. — Mošta smo malo dobili, a kar ga je, ima visoko ceno.

(Sneg — trgatav.) Izpod Pohorja se nam piše: V sredo, 19. t. m., je ves dan naletaval sneg po košatem Pohorju. V noči potem pobelil je vse hribe po Dravinjski dolini. Nekateri imajo še grozdje na trsih. Kapljica letošnja bo izvrstna, samo da je bo dosti premalo! Cena jej je po litrih 25 kr.

(V Sevnici) ob Savi se snuje slovenska čitalnica.

(„Schulverein“) Vodstvo nemškega „schulvereina“ je razpisalo mesto učitelja na šoli v št. Ilju na Štajerskem, plače mu obetajo 650 gld. Kateri slovenski učitelj pojde za Judeža? vpraša „Slov. Gospodar“.

(Na Slatini) je pri občinskih volitvah zmagala narodna stranka. Za župana je izvoljen g. Kert.

(V dolenskih Toplicah) je bilo letos 765 gostov, 555 s Kranjskega, 210 iz drugih dežel.

(Leon XIII. in znanost.) Znana je želja sv. očeta, naj bi se vsepovsod, v lasti pa med duhovniki, širilo znanje modroslovja. Nedavno je Leon XIII., energično vresničujejoč zlato idejo, pozval belgijske katoličane, naj se osnuje v Lovaniju (Löwen) belgijsko narodno semenišče, kamor naj bi se pošiljalo iz vseh šest belgijskih škofij po nekoliko mladih duhovnikov, ki se bodo na katoliškem vseučilišču učili modroslovskih in naravoznanskih věd. Nameravano semenišče se bode o bližnji priliki začasno otvorilo v niši „Očetov za misijone mongolske in one na Kongu“, dokler ne bode veledušnost katoliške Belgije zgradila posebne stavbe v ta namen. — Dandanes je nemogoče, da jeden sam človek vse prouči, kar je znašla znanost na polju matematike, naravoslovja, zgodovine, jezikoslovja, pravoslovja, bogoslovja itd. Česar pa ne more posameznik, premore jih več v društvu, z zedinjenimi močmi. In tej nameri bode služil nameravani za-

vod, naslonjen na vseučilišče lovanijsko, ki ima slavno preteklost, pa tudi še danes prav tako uspešno in slavno deluje, vsakdar strinjajoč vědo z vero. — Nov dokaz katoliškega „mračnjaštva“! Liga + 29.

(Duhovniške premembe v lavantinski škofiji.) Čast. g. Fr. Vračun, kapelan v št. Lovrencu, je postal ondi provizer, za kapelana pa je tje od Sv. Urbana premeščen čast. g. A. Pintarič, novomašnik čast. g. J. Jadel pride za kapelana k sv. Urbanu.

(Socialdemokratiško češko časnikarstvo.) Ze pred l. 1890 je izhajalo v češkem jeziku 13 socialdemokratiških časnikov. Najzloglasnejši so: „Zář“ v Pragi, „Rovnost“, „Červanky“, „Rašple“ v Brnu, „Hlas lidu“ v Prosnicu, „Svoboda“ v Kladnu, „Svetlo“ v Sechlanu. Navadno izhajajo ti listi, dvakrat na mesec. Izplačujejo se ne in delavci napravljajo večkrat zbirke, da stroške poravnajo. Vseh čeških časnikov te vrste je sedaj krog 20, veliko število, zlasti če preudarimo, da niti avstrijski nemški socialisti nimajo več časnikov. Najžalostnejše pa je, da vseučiliščni dijaki pouspešujejo izdavanje socialističnih tiskovin. Konsorcij „Vydavatelstvo časopisu českého studentstva“ je namreč letos izdal prvi zvezek „Bibliotheka socialnich nauk“, t. j. prevod poljske Limanowskega zgodovine socialnega gibanja v 19 stoletju. Knjiga ta se je širila posebno med ude češkega političnega delavskega kluba v Pragi. Prevoditelj njeni vseučilišnik Hain, pa je bil nedavno za celo leto z vseučilišča izključen. Leta 1891 je na svetlobo prihajalo vsega skupaj 12 socialdemokratiških čeških časnikov, ki so imeli 23.000 naročnikov. Če si predočimo, da navadno 4 ali 5 delavcev 1 izvod skupno naroči, je število čitateljev teh nevarnih listov 4 — 5 krat večje. Več kot 100.000 Čehov prebira torej take božjim in državnim naredbam nevarne liste ter srka strup časne in večne nesreče za se in za svoje žene in otroke. Kako mora to boleti vsako čuteče verno slovansko srce! Težnje teh listov so namreč vseskozi nezdrave, da, božjemu cerkvenemu in državnemu redu naravnost nevarne. Pišejo jih ljudje, ki navadno niso obiskovali druge učilnice, nego ljudske šole. Odtod je umljivo, da je pisava teh listov v obče groba, robata in divja. Največ psovka pa morajo požreti cerkev in njeni služabniki. Neverojetna je nevednost teh urednikov in pisateljev; brezmerna pa njih oholost in drzovitost. Da bi se škodljivi vplivi teh časnikov kolikor mogoče zabranili, je ustanovil duhovnik Skrdle v Žižkovu pri Pragi katoliški delavski časnik z imenom „Delnické Noviny“. Da se je izdajanje tega lista omogočilo, darovali so nekateri duhovniki — ali mar tudi „brezdomovinci“? — 3000 gld. Razširjen je list v 3000 izvodih. V Brnu izhaja katoliški delavski list „Dělník“. Imenovana lista gotovo veliko dobrega storita in še več slabega zabranita. Ah v primeri s številom protikršćanskih delavskih časnikov je njujin vpliv na češke delavce le nezasten. Slovenci se hodimo radi k Čehom učiti in v mnogih obzirih se res tudi marsikaj od njih lahko učimo. A pri njih je tudi mnogo gnjilega, in tudi že v najnižjih slojevih, česar Bog varuj posnemati.

(Grozen zločin) Pred nekoliko dnevi je 17-letni hlapec v gozdu blizu Raščice zadavil 15letno pastarico, branečo svoje poštenje, ter jo mrtvo vrgel v trnje. Hudodelstvo je izdal osemletni deček, ki je od daleč videl zločinca, ko je deklec tiščal za vrat. Pved par dnevi se je grozovitež sam izročil sodišču v Kamniku ter priznal svoje strašno dejanje.

(Umor.) Minolo sredo zvečer sta se fanta Janez Dornik in Janez Zupan v Podhomu v radovljiškem okraju sprla zaradi malenkosti. Dornik suno Zupana z nožem v levo stran prsij, da se je revež zgrudil in kmalu umrl. Dornik se je sam naznanil sodišču v Radovljici.

Telegrami.

Liberce, 20. oktobra. Namestniški svetovalec grof Coudenhove je že prevzel posle vladnega komisarja.

Budimpešta, 20. oktobra. Od včeraj 6. ure zvečer do danes 6. ure je za kolero zbolelo 21 oseb, umrlo pa 16.

Pariz, 20. oktobra. Umrli je akademik Kamil Rousset.

Umrli so:

V bolnišnici:

17. oktobra. Alojzij Kalčič, čevljar, 18 let, dysenterije. — Janez Šive, gostač, 71 let, marasmus.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Velor	Vreme	Mokrine na 24 ur
opazovanja	srakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. jut.	733.8	8.8	sl. vzh.	dež	2.30
2. u. pop.	735.2	7.4	sl. svzh.	del. jasno	dež
9. u. zveč.	737.6	1.8	"	jasno	

Srednja temperatura 4.3°, za 6.5° pod normalom.

501 I

Odbor „Konservativnega obrtnega društva v Ljubljani“ naznanja gg. udom, da bode pogreb včera, umrlega našega souča, gospoda

Jožefa Cotmana,
pleskarskega mojstra,

jutri v soboto dne 22. oktobra iz hiše št. 62 na sv. Petra cesti ob 3. uri popoldne, ter uljudno vabi vse društvene člane, da se udeležé spreveda.

Dan sv. maše za pokojnega naznani se pozneje.

Ljubljana, dne 21. oktobra 1892.

Častita šolska vodstva!

Naznanjamo s tem, da je

„SLAVČEK“

zbirka šolskih pesmij
uglasbil Anton Nedved

vsled prodaje prešel v naše založbeno lastništvo.

Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
Bukvarna, 498 (3-3)
Kongresni trg št. 2.

Dunajska borza.

Dne 21. oktobra.	Dne 20. oktobra.	Ljubljanske srečke, 20 gld.
Papirna renta 5%, 16% davka . . . . . 96 gld. 45 kr.	Ogerska zlata renta 4% . . . . . 111 gld. 90 kr.	Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld. 17
Srebrna renta 5%, 16% davka 96	Ogerska papirna renta 5% 100	Rudolfove srečke, 10 gld. 23
Zlata renta 4%, davka prosta 114	4% državne srečke l. 1854., 250 gld. 140	Salmove srečke, 40 gld. 62
Papirna renta 5%, davka prosta 100	5% državne srečke l. 1860., 100 gld. 152	Windischgraezove srečke, 20 gld. 58
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld. 982	Državne srečke l. 1864., 100 gld. 186	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. 152
Kreditne akcije, 160 gld. 310	Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4% 96	Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2785
London, 10 funtov strl. 119	Zastavna pisma „4 1/2%“ 100	Akcije južne železnice, 200 gld. ar. 97
Napoleonador (20 fr.) 9	Kreditne srečke, 100 gld. 190	Papirni rubež 1
Cesarski cekini 5	St. Genois srečke, 40 gld. 63	Laških lir 100 1
Nemških mark 100 58		

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, I., Wollzeile št. 10.

Najkulantnejše se kupuje in prodaja v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje kapitalov priporočamo:

- 4% bolzansko-meranske prioritete.
- 4 1/2% gališkega zemljiškega kreditnega društva zastavna pisma.
- 4% duhovsko-podmokelske (Dux-Bodenbacher) srebrne prioritete.

Brezplačno shranjevanje in oskrbovanje imovine.

Natanonejša pojasnila dajo se v naši pozvedovalni pisarni ustno in pismeno.